ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 15.10.2026
COM(2026) 551 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1240, της 20ής Ιουνίου 2019, για τη δημιουργία ευρωπαϊκού δικτύου αξιωματικών συνδέσμων μετανάστευσης

1. Εισαγωγή

1.1 Πλαίσιο πολιτικής

Το ευρωπαϊκό δίκτυο αξιωματικών συνδέσμων μετανάστευσης (στο εξής: δίκτυο ILO) είναι η κοινότητα των αξιωματικών συνδέσμων που τοποθετούνται σε τρίτες χώρες από τα κράτη μέλη, τις συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν, τους οργανισμούς εσωτερικών υποθέσεων της ΕΕ ([1]) και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (στο εξής: μέλη του δικτύου ILO) για να εργαστούν με πλήρη ή μερική απασχόληση σε καθήκοντα σχετικά με τη μετανάστευση. Γενικός στόχος του δικτύου ILO είναι η διασφάλιση του βέλτιστου επιπέδου συνεργασίας και συντονισμού μεταξύ των αξιωματικών συνδέσμων μετανάστευσης (στο εξής: ILO) για τη στήριξη της πολιτικής της ΕΕ στον τομέα της μετανάστευσης.

Το δίκτυο ILO, το οποίο συστάθηκε το 2004 με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 377/2004 του Συμβουλίου ([2]), ενισχύθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1240 ([3]) για τη δημιουργία ευρωπαϊκού δικτύου αξιωματικών συνδέσμων μετανάστευσης (στο εξής: κανονισμός για το δίκτυο ILO).

Ο κανονισμός για το δίκτυο ILO αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό και στην ενίσχυση του δικτύου ILO, ώστε να μπορέσει να διαδραματίσει αποτελεσματικότερο ρόλο στη διαχείριση της μετανάστευσης στην ΕΕ, μεταξύ άλλων με την προώθηση της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη» στο πλαίσιο του δικτύου. Με τον εν λόγω κανονισμό, διευρύνθηκε ο ορισμός της έννοιας του «αξιωματικού συνδέσμου μετανάστευσης» και θεσπίστηκαν άλλες καινοτόμες πτυχές, όπως το νέο Συντονιστικό Συμβούλιο του δικτύου ILO ([4]) και ένας ισχυρότερος ρόλος για τους αξιωματικούς συνδέσμους που τοποθετούνται από την Επιτροπή και τους οργανισμούς εσωτερικών υποθέσεων της ΕΕ. Ενισχύθηκε ο ρόλος που διαδραματίζουν οι ILO στη συλλογή και την ανταλλαγή πληροφοριών, μεταξύ άλλων με τη δημιουργία ασφαλούς διαδικτυακής πλατφόρμας ανταλλαγής πληροφοριών, και διευρύνθηκε το πεδίο δράσης του δικτύου ILO ώστε να συμπεριλαμβάνει το πλήρες φάσμα των καθηκόντων διαχείρισης της μετανάστευσης.

Ο κανονισμός για το δίκτυο ILO αποτελεί ουσιώδες μέρος της ολοκληρωμένης προσέγγισης της ΕΕ για τη διαχείριση της μετανάστευσης στο πλαίσιο του συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο (στο εξής: σύμφωνο), το οποίο άρχισε να εφαρμόζεται στις 12 Ιουνίου 2026 ([5]). Το δίκτυο ILO διαδραματίζει καίριο ρόλο στην ενσωμάτωση της μετανάστευσης στις διεθνείς εταιρικές σχέσεις, η οποία αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο του συμφώνου. Πράγματι, οι ILO, οι οποίοι βρίσκονται στο πεδίο και συνεργάζονται

([1]) Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ), Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) και Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA).

([2]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32004R0377.

([3]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1240.

([4]) Το Συντονιστικό Συμβούλιο του δικτύου ILO απαρτίζεται από έναν εκπρόσωπο κάθε κράτους μέλους, δύο εκπροσώπους της Επιτροπής, έναν εκπρόσωπο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, έναν εκπρόσωπο του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου και έναν εκπρόσωπο του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο. Οι χώρες που συμμετέχουν στην υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν συμμετέχουν στο Συντονιστικό Συμβούλιο και ορίζουν από έναν εκπρόσωπο η καθεμιά ως μέλος χωρίς δικαίωμα ψήφου. Τους επιτρέπεται να εκφράζουν τις απόψεις τους σχετικά με όλα τα θέματα που συζητούνται και τις αποφάσεις που λαμβάνει το Συντονιστικό Συμβούλιο.

([5]) https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_el.

καθημερινά με τις τοπικές αρχές σε όλο το φάσμα των καθηκόντων διαχείρισης της μετανάστευσης, είναι εξαιρετικά σημαντικοί για τη συνεργασία με τρίτες χώρες στον τομέα της μετανάστευσης.

Στη στρατηγική για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης, η οποία προβλέφθηκε στο πλαίσιο του συμφώνου και εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2026, υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή βασίζεται στην υποστήριξη του δικτύου ILO ως ενός από τους εταίρους που συμμετέχουν ενεργά στην καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών κατά μήκος των διαδρομών και βοηθούν τις χώρες κατά μήκος των διαδρομών να είναι προετοιμασμένες ([6]). Ως εκ τούτου, το δίκτυο ILO διαδραματίζει καίριο ρόλο στην υλοποίηση της παγκόσμιας συμμαχίας για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών ([7]) —ιδίως της προσέγγισης με βάση το σύνολο της διαδρομής που προτάθηκε στην κοινή της δήλωση του Δεκεμβρίου του 2025([8])— μεταξύ άλλων με τη βελτίωση της συλλογής και της ανταλλαγής δεδομένων επίγνωσης της κατάστασης σχετικά με την παράνομη διακίνηση μεταναστών, καθώς και με την προώθηση των κοινών ερευνών για την επιβολή του νόμου και της επιχειρησιακής συνεργασίας με χώρες εταίρους.

Το δίκτυο ILO συμβάλλει επίσης στην εφαρμογή του πλήρους φάσματος της πολιτικής και των νομικών πράξεων της ΕΕ για τη διαχείριση της μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένων του ανανεωμένου σχεδίου δράσης της ΕΕ κατά της παράνομης διακίνησης μεταναστών (2021-2025) ([9]), της στρατηγικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων (2021-2025) ([10]), της οδηγίας για την επιστροφή ([11]), του κώδικα θεωρήσεων της ΕΕ ([12]), της στρατηγικής της ΕΕ για τις θεωρήσεις ([13]), του κανονισμού EUROSUR ([14]) και του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή ([15]).

1.2 Στόχοι και μεθοδολογία της παρούσας έκθεσης ([16])

([6]) https://home-affairs.ec.europa.eu/european-asylum-and-migration-management-strategy_el.
([7]) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/mt/ip_23_6081. Οι τρεις πυλώνες της παγκόσμιας συμμαχίας είναι i) η πρόληψη της παράνομης διακίνησης μεταναστών, ii) η αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης μεταναστών και iii) εναλλακτικές λύσεις αντί της παράνομης διακίνησης μεταναστών.
([8]) https://home-affairs.ec.europa.eu/news/global-alliance-counter-migrant-smuggling-reinforces-its-commitments-its-second-conference-2025-12-11_el.
([9]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0591.
([10]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52021DC0171.
([11]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0115. Θα είναι επίσης καθοριστικής σημασίας για την εφαρμογή του επικείμενου κανονισμού για την επιστροφή, ο οποίος προβλέπεται να εκδοθεί το τελευταίο τρίμηνο του 2026. Στο κείμενο περιλαμβάνεται η δημιουργία «αξιωματικών συνδέσμων της Ένωσης για θέματα επιστροφής», οι οποίοι θα αποτελέσουν μέρος του δικτύου ILO.
([12]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1155.
([13]) https://home-affairs.ec.europa.eu/eu-visa-strategy_el.
([14]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1052.
([15]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1896.
([16]) Σύμφωνα με το άρθρο 12 του κανονισμού για το δίκτυο ILO, η Επιτροπή υποχρεούται να υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την εφαρμογή του κανονισμού πέντε έτη μετά την έκδοσή του. Ο κανονισμός για το δίκτυο ILO εκδόθηκε στις 20 Ιουνίου 2019. Η κατάρτιση και η έκδοση της έκθεσης εφαρμογής είχε προγραμματιστεί να ευθυγραμμιστεί στενά με τη δημοσίευση της στρατηγικής για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης η οποία δημοσιεύθηκε τον Ιανουάριο του 2026.

Η παρούσα έκθεση, η οποία βασίζεται σε πληροφορίες που παρασχέθηκαν από τα κράτη μέλη, τις συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν ([17]) και τους σχετικούς οργανισμούς εσωτερικών υποθέσεων της ΕΕ ([18]), προβαίνει σε απολογισμό του τρόπου με τον οποίο έχει εφαρμοστεί μέχρι σήμερα ο κανονισμός, προσδιορίζει και αναλύει την πρόοδο που έχει σημειωθεί και τις εργασίες που εξακολουθούν να εκκρεμούν και προτείνει μέτρα για τη συνέχιση της εφαρμογής του κανονισμού και, ως εκ τούτου, για την αύξηση του επιχειρησιακού αντικτύπου του δικτύου ILO.

Η παρούσα έκθεση τροφοδοτεί επίσης το θεματολόγιο απλούστευσης και εφαρμογής της Επιτροπής. Αναλύοντας την εφαρμογή του κανονισμού για το δίκτυο ILO από τα κράτη μέλη, συμβάλλει στον έλεγχο του κανονισμού βάσει προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, ώστε να διασφαλιστεί ότι παραμένει συναφής, αναλογικός και κατάλληλος για την επίτευξη των στόχων του, με οικονομικά αποδοτικό τρόπο.

2. Τοποθέτηση, ρόλοι και καθήκοντα των ILO

2.1 Στρατηγικές και επιχειρησιακές παράμετροι για την τοποθέτηση ILO

Οι ILO είναι αξιωματικοί σύνδεσμοι που ορίζονται και είναι τοποθετημένοι στο εξωτερικό από τις αρμόδιες αρχές κράτους μέλους, από την Επιτροπή ή από οργανισμό της Ένωσης, για να ασχολούνται με ζητήματα μετανάστευσης, ακόμη και αν τα ζητήματα αυτά αποτελούν μέρος μόνο των καθηκόντων τους.

Σύμφωνα με τον κανονισμό για το δίκτυο ILO, οι ILO καλούνται να συντονίζουν καλύτερα και να βελτιστοποιούν τη χρήση του δικτύου τους προκειμένου να ανταποκρίνονται αποτελεσματικότερα στις προτεραιότητες της ΕΕ, από την πρόληψη και την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και της συναφούς διασυνοριακής εγκληματικότητας, τη διευκόλυνση των αξιοπρεπών και πραγματικών επιστροφών, των δραστηριοτήτων επανεισδοχής και επανένταξης, τη συμβολή στην ολοκληρωμένη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ, έως τη στήριξη της διαχείρισης της νόμιμης μετανάστευσης, μεταξύ άλλων στον τομέα της διεθνούς προστασίας, της επανεγκατάστασης και των μέτρων ένταξης που λαμβάνονται πριν από την αναχώρηση.

Όταν τα κράτη μέλη αποφασίζουν να τοποθετήσουν ILO σε τρίτες χώρες, οι αποφάσεις τους βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε αξιολογήσεις εθνικών παραγόντων και επιχειρησιακών προτεραιοτήτων στρατηγικής σημασίας. Οι αξιολογήσεις αυτές εξετάζουν συνήθως παράγοντες όπως i) η παράνομη μετανάστευση που επηρεάζει τις χώρες τους, συμπεριλαμβανομένων τόσο των τρεχουσών όσο και των αναμενόμενων μεταναστευτικών ροών· ii) η παράνομη διακίνηση μεταναστών και η εμπορία ανθρώπων στις χώρες καταγωγής ή διέλευσης· iii) η πλαστοπροσωπία και η πλαστογράφηση εγγράφων· iv) οι κίνδυνοι που εντοπίζονται στους τοπικούς αερολιμένες· v) η ανάγκη

([17]) Για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης, ως «κράτη μέλη» νοούνται τόσο τα κράτη μέλη της ΕΕ όσο και οι συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν.
([18]) Στις 28 Ιουλίου 2025 διανεμήθηκε ερωτηματολόγιο στα μέλη του δικτύου ILO.

υποστήριξης των ερευνών για την παράνομη διακίνηση μεταναστών και την εμπορία ανθρώπων· vi) η συνεργασία για τις επιστροφές· και vii) η συνεργασία στη διαχείριση των συνόρων.

Οι Κάτω Χώρες, η Ουγγαρία και η Πορτογαλία ανέφεραν ότι τα καθήκοντα που σχετίζονται με τη νόμιμη μετανάστευση αποτελούν επίσης παράγοντα στις αποφάσεις τοποθέτησης (π.χ. υποστήριξη νόμιμων μηχανισμών ταχείας διαδικασίας για την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και αντιμετώπιση της απάτης σε διαδικασίες μετανάστευσης που δεν σχετίζονται με το άσυλο).

Στο Βέλγιο, οι τρίτες χώρες προτεραιότητας κατατάσσονται βάσει στρατηγικής ανάλυσης ενός συνόλου κριτηρίων που καλύπτουν την παρουσία κοινοτήτων της διασποράς, τις εμπορικές σχέσεις, τα επίπεδα εγκληματικής δραστηριότητας και την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων επίσημων διαύλων συνεργασίας. Το Βέλγιο εξετάζει το ενδεχόμενο τοποθέτησης αξιωματικών συνδέσμων, συμπεριλαμβανομένων των ILO, όταν εκτιμά ότι υπάρχει ανάγκη στενής συνεργασίας σε τρίτες χώρες για τη συμπλήρωση των επίσημων μηχανισμών. Ομοίως, στη Γερμανία, οι αποφάσεις για την τοποθέτηση ILO βασίζονται σε στρατηγικές και στοχευμένες αξιολογήσεις, λαμβανομένων υπόψη των μεταναστευτικών τάσεων σε τρίτες χώρες, των επιχειρησιακών καθηκόντων και των εθνικών στρατηγικών συμφερόντων.

Οι διμερείς συμφωνίες οι οποίες διευκολύνουν τη συνεργασία και τη σύμπραξη των μελών του δικτύου ILO που τοποθετούν ILO και των χωρών υποδοχής αποτελούν έναν ακόμη βασικό παράγοντα για τις αποφάσεις τοποθέτησης. Όταν υπάρχουν τέτοιες συμφωνίες, αποτελούν σημαντική βάση για την αποτελεσματική τοποθέτηση ILO. Οι συνθήκες ασφάλειας και οι διαθέσιμοι πόροι επηρεάζουν επίσης τις αποφάσεις τοποθέτησης.

Τέλος, η Λετονία, η Σλοβενία και η Σουηδία τόνισαν ότι είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη τα ευρύτερα συμφέροντα και οι προτεραιότητες της ΕΕ κατά την τοποθέτηση ILO. Στο πλαίσιο αυτό, επί του παρόντος οκτώ χώρες ([19]) έχουν τοποθετήσει Ευρωπαίους αξιωματικούς συνδέσμους για θέματα επιστροφής (στο εξής: EURLO) ([20]), με την υποστήριξη του Frontex, προκειμένου να δραστηριοποιηθούν σε τρίτες χώρες εξ ονόματος της ΕΕ, υιοθετώντας έτσι την προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη» στον τομέα των επιστροφών.

Οι Ευρωπαίοι αξιωματικοί σύνδεσμοι μετανάστευσης (στο εξής: EMLO) βρίσκονται στο επίκεντρο των δικτύων ILO. Πρόκειται για ειδικούς ILO τους οποίους τοποθετεί η Επιτροπή (ΓΔ HOME) ([21]) από το 2015 για τον συντονισμό και την εκπροσώπηση των συμφερόντων της ΕΕ στον τομέα της μετανάστευσης. Στόχος της τοποθέτησης EMLO είναι να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος της δράσης της ΕΕ για τη διαχείριση της μετανάστευσης στις χώρες-εταίρους και να βελτιωθεί η συμμετοχή των βασικών χωρών καταγωγής και διέλευσης. Στα καθήκοντά τους περιλαμβάνονται η συλλογή πληροφοριών

([19]) Βέλγιο, Γαλλία, Εσθονία, Κάτω Χώρες, Νορβηγία, Πολωνία, Σουηδία και Φινλανδία.

([20]) Οι EURLO είναι εξειδικευμένοι αξιωματικοί σύνδεσμοι από τα κράτη μέλη, οι οποίοι αμείβονται από την ΕΕ και τοποθετούνται σε τρίτες χώρες με σκοπό να εκπροσωπούν τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τις επιστροφές, επαληθεύοντας την ταυτότητα των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, αναπτύσσοντας ικανότητες στον τομέα των επιστροφών, υποστηρίζοντας την οργάνωση κοινών επιχειρήσεων επιστροφής υπό τον συντονισμό του Frontex και διευκολύνοντας την επανένταξη και τη συνδρομή μετά την άφιξη.

([21]) Οι Ευρωπαίοι αξιωματικοί σύνδεσμοι μετανάστευσης είναι επί του παρόντος οι μόνοι αξιωματικοί σύνδεσμοι που έχει τοποθετήσει η Επιτροπή.

σχετικά με τις μεταναστευτικές τάσεις, η συμβολή στη διαμόρφωση επίγνωσης της κατάστασης και στις προβλέψεις της ΕΕ, η στήριξη της υλοποίησης των προτεραιοτήτων πολιτικής της ΕΕ και η διευκόλυνση και υποστήριξη των τοπικών και των περιφερειακών δικτύων ILO. Επί του παρόντος, έχουν τοποθετηθεί EMLO σε δεκαεπτά τρίτες χώρες προτεραιότητας ([22]) τις οποίες προσδιόρισε η Επιτροπή.

Όσον αφορά τις τοποθετήσεις από οργανισμούς της ΕΕ, ο Frontex έχει τοποθετήσει επί του παρόντος αξιωματικούς συνδέσμους του Frontex (στο εξής: FLO) σε επτά χώρες, οι οποίοι καλύπτουν συνολικά δεκατέσσερις χώρες-εταίρους ([23]). Ο Frontex δίνει προτεραιότητα στην τοποθέτηση αξιωματικών συνδέσμων στις χώρες-εταίρους οι οποίες, βάσει ανάλυσης κινδύνου, αποτελούν χώρες καταγωγής ή διέλευσης όσον αφορά την παράνομη μετανάστευση. Εξετάζονται επίσης οι χώρες που είναι σημαντικές για τον τομέα των επιστροφών ([24]). Η Ευρωπόλ, από την πλευρά της, βασίζεται κυρίως στη σύγκληση αξιωματικών συνδέσμων των κρατών μελών και των διεθνών εταίρων στην έδρα της και επί του παρόντος τοποθετεί αξιωματικούς συνδέσμους μόνο στην Ιντερπόλ και στην Ουάσιγκτον. Ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο δεν έχει τοποθετήσει ακόμη ILO.

2.2 Από κοινού τοποθέτηση

Στον κανονισμό για το δίκτυο ILO, υπογραμμίζεται η σημασία της από κοινού ανάπτυξης ILO, με δεδομένο τον γενικό στόχο της διασφάλισης της συνεργασίας και του συντονισμού. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι θα πρέπει να προωθηθεί η από κοινού τοποθέτηση, με στόχο την ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ κρατών μελών, καθώς και την κάλυψη των αναγκών σε επίπεδο Ένωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα από το Συντονιστικό Συμβούλιο. Σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού για το δίκτυο ILO, τα μέλη του δικτύου ILO μπορούν να συμφωνήσουν, σε διμερή ή πολυμερή βάση, ότι οι ILO οι οποίοι είναι τοποθετημένοι από ένα κράτος μέλος σε τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό μπορούν επίσης να εκπροσωπούν τα συμφέροντά τους. Στις περιπτώσεις αυτές, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη μπορούν να λάβουν χρηματοδοτική στήριξη από την ΕΕ.

Τα μέλη του δικτύου ILO δεν έχουν ακόμη αξιοποιήσει αυτήν την ευκαιρία και επισημαίνουν διάφορα εμπόδια για να το πράξουν. Σύμφωνα με ορισμένα κράτη μέλη, είναι καλύτερα οι ILO να τοποθετούνται σύμφωνα με τις εθνικές προτεραιότητες για τη μετανάστευση, εστιάζοντας σε περιοχές στρατηγικής σημασίας για τα ίδια. Άλλα κράτη μέλη έχουν τονίσει τον ευαίσθητο χαρακτήρα της από κοινού τοποθέτησης, καθώς και τις νομικές δυσκολίες ή τις διαδικαστικές προϋποθέσεις. Οι περιορισμοί ως προς την

([22]) Οι 17 τρίτες χώρες προτεραιότητας για την τοποθέτηση EMLO είναι οι εξής: Αίγυπτος, Αιθιοπία, Αρμενία, Γκάμπια, Λίβανος, Μαλί, Μαρόκο, Μαυριτανία, Μπανγκλαντές, Νίγηρας, Νιγηρία, Πακιστάν, Σενεγάλη, Σερβία, Σουδάν, Τουρκία και Τυνησία. Οι νέες χώρες τοποθέτησης επιλέχθηκαν με βάση τις ανάγκες που εντόπισε η Ομάδα «Εξωτερικές πτυχές του ασύλου και της μετανάστευσης».

([23]) Αλβανία (που καλύπτει επίσης τη Βόρεια Μακεδονία και το Κόσοβο*), Μαρόκο, Μολδαβία (που καλύπτει επίσης το Αζερμπαϊτζάν, την Αρμενία, τη Γεωργία και την Ουκρανία), Πακιστάν, Σενεγάλη (που καλύπτει επίσης την Γκάμπια και τη Μαυριτανία), Σερβία (που καλύπτει επίσης τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη και το Μαυροβούνιο) και Τουρκία.

([24]) Το άρθρο 77 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1896 για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή θέτει επίσης τη βάση για την τοποθέτηση αξιωματικών συνδέσμων του Frontex για θέματα επιστροφής, ωστόσο, δεν έχει τοποθετηθεί ακόμη κανένας. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1896.

ικανότητα και τους πόρους θεωρούνται επίσης παράγοντες που εμποδίζουν την από κοινού τοποθέτηση.

2.3 Πεδίο της εντολής των ILO

Το άρθρο 2 του κανονισμού για το δίκτυο ILO προβλέπει ότι οι αξιωματικοί σύνδεσμοι θεωρούνται ILO ακόμη και αν τα ζητήματα που σχετίζονται με τη μετανάστευση αποτελούν «μέρος μόνο των καθηκόντων τους». Ως εκ τούτου, το δίκτυο ILO αποτελείται τόσο από αξιωματικούς συνδέσμους που τοποθετούνται με αποκλειστική εστίαση στη μετανάστευση όσο και από αξιωματικούς συνδέσμους που ασχολούνται με τη μετανάστευση στο πλαίσιο ενός ευρύτερου χαρτοφυλακίου καθηκόντων.

Υπάρχει ισορροπία μεταξύ των κρατών μελών που επιλέγουν να τοποθετήσουν ILO με καθήκοντα που σχετίζονται αποκλειστικά με τη μετανάστευση και των κρατών μελών που τοποθετούν ILO με καθήκοντα σχετικά με τη μετανάστευση τα οποία αποτελούν μέρος ενός ευρύτερου φάσματος αρμοδιοτήτων. Τα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν υψηλότερες μεταναστευτικές ροές συνήθως δίνουν προτεραιότητα στην τοποθέτηση ILO με καθήκοντα που σχετίζονται αποκλειστικά με τη μετανάστευση, με στόχο την υποστήριξη της συνεργασίας με βασικές χώρες-εταίρους στον τομέα της μετανάστευσης, ιδίως για τη μείωση της παράνομης μετανάστευσης και τη διευκόλυνση των επιστροφών. Αντιθέτως, τα κράτη μέλη που ενσωματώνουν καθήκοντα σχετικά με τη μετανάστευση σε ευρύτερες εντολές επισήμαναν την επιχειρησιακή ευελιξία που παρέχει αυτή η πρακτική, καθώς και τους περιορισμούς ως προς τους πόρους, συμπεριλαμβανομένων των δημοσιονομικών παραμέτρων. Τέλος, ορισμένα μέλη του δικτύου ILO ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν συνδυασμό τόσο αποκλειστικών όσο και ευρύτερων εντολών ανάλογα με τις στρατηγικές ανάγκες και το επιχειρησιακό πλαίσιο κάθε τοποθέτησης.

2.4 Καθήκοντα και αρμοδιότητες

Οι ILO εκτελούν τα καθήκοντά τους στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που καθορίζονται από τις αρχές οι οποίες τους τοποθετούν. Ο κανονισμός για το δίκτυο ILO δεν θίγει σε καμία περίπτωση την ευθύνη των αρχών τοποθέτησης για τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής και της ανάθεσης των καθηκόντων και των οδηγιών για την υποβολή εκθέσεων των αντίστοιχων ILO.

Το άρθρο 3 του κανονισμού για το δίκτυο ILO περιγράφει ένα ευρύ φάσμα καθηκόντων, συμπεριλαμβανομένης μιας πλήρους δέσμης καθηκόντων που σχετίζονται με τη μετανάστευση. Ωστόσο, σύμφωνα με όλα σχεδόν τα μέλη του δικτύου ILO, ο πυρήνας των αρμοδιοτήτων των ILO είναι η συλλογή, η ανταλλαγή και η ανάλυση πληροφοριών σχετικά με τις μεταναστευτικές τάσεις, ιδίως όσον αφορά την παράνομη μετανάστευση και την παράνομη διακίνηση μεταναστών, με σκοπό την τροφοδότηση των διαδικασιών λήψης στρατηγικών αποφάσεων στις έδρες των μελών του δικτύου. Η διευκόλυνση των επιχειρήσεων επιστροφής, με την παροχή συνδρομής στις απαραίτητες υλικοτεχνικές και νομικές διαδικασίες για την υποστήριξη των επαναπατρισμών, αποτελεί επίσης μέρος των καθηκόντων των ILO σύμφωνα με τα περισσότερα μέλη του δικτύου ILO.

Περίπου τα μισά από τα μέλη του δικτύου ILO δήλωσαν ότι τα καθήκοντα των ILO περιλαμβάνουν την υποστήριξη των ερευνών σχετικά με την παράνομη διακίνηση μεταναστών ή την εμπορία ανθρώπων και τη στήριξη των καθηκόντων που σχετίζονται με

τη νόμιμη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών νόμιμης μετανάστευσης, της συλλογής πληροφοριών σχετικά με τις νόμιμες μεταναστευτικές οδούς και της διαδικασίας υποβολής αιτήσεων θεώρησης.

Η κατάρτιση, για την ανάπτυξη ικανοτήτων τόσο των αρχών υποδοχής όσο και του προξενικού προσωπικού, αποτελεί επίσης καθήκον που συχνά εκτελούν οι ILO. Ενώ η κατάρτιση των πρώτων επικεντρώνεται σε μεγάλο βαθμό στα καθήκοντα διαχείρισης των συνόρων, μεταξύ άλλων στην πλαστογράφηση εγγράφων, στους κανόνες του Σένγκεν και στις αξιολογήσεις των επιβατών, η κατάρτιση του προξενικού προσωπικού παρέχει στήριξη για τη διεκπεραίωση των θεωρήσεων, με σκοπό την πρόληψη της απάτης στον τομέα των θεωρήσεων, μέσω της τοπικής συνεργασίας Σένγκεν ([25]). Λίγα μέλη του δικτύου ILO ανέφεραν καθήκοντα αξιωματικού συνδέσμου αερολιμένων, όπως η συνδρομή στην επαλήθευση εγγράφων και στις αξιολογήσεις των επιβατών.

Επί του παρόντος, κανένα μέλος του δικτύου ILO δεν έχει αναφέρει ότι οι ILO του συμμετέχουν σε δραστηριότητες που σχετίζονται με την προστασία/επανεγκατάσταση.

Τέλος, τα κράτη μέλη ανέφεραν ότι οι ILO συχνά διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση της συνεργασίας με τις αρχές της χώρας υποδοχής, βελτιώνοντας έτσι τις διμερείς σχέσεις, με σκοπό τη συνεργατική διαχείριση των μεταναστευτικών προκλήσεων.

Τα περισσότερα μέλη του δικτύου ILO δήλωσαν ότι επενδύουν σημαντικά στη θέσπιση ισχυρών πλαισίων κατάρτισης για τους ILO τους, παρέχοντας αρχική και/ή συνεχή κατάρτιση προσαρμοσμένη στον εφοδιασμό των ILO με τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απαιτούνται για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων τους. Ωστόσο, περίπου το ένα τρίτο των μελών του δικτύου ILO ανέφεραν ότι δεν διαθέτουν τυποποιημένη αρχική ή συνεχή κατάρτιση για τους ILO.

2.5 Πρόσβαση σε συστήματα πληροφοριών μεγάλης κλίμακας της ΕΕ

Για να μπορούν οι ILO να εκτελούν τα καθήκοντά τους, τα μέλη του δικτύου ILO (με εξαίρεση τους ILO της Επιτροπής) μπορούν να χορηγούν στους ILO πρόσβαση στα συστήματα πληροφοριών μεγάλης κλίμακας της ΕΕ για τις εσωτερικές υποθέσεις, μεταξύ άλλων στην ευρωπαϊκή βάση δεδομένων δακτυλοσκόπησης των αιτούντων άσυλο (Eurodac), στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν (SIS), στο σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS), στο σύστημα εισόδου/εξόδου (ΣΕΕ) και στο σύστημα του επιγραμμικού μητρώου γνήσιων και πλαστών εγγράφων (FADO), σύμφωνα με τις ειδικές νομικές πράξεις της Ένωσης που διέπουν τα εν λόγω συστήματα ([26]).

Τα μέλη του δικτύου ILO ανέφεραν διαφορετικά επίπεδα πρόσβασης στα εν λόγω συστήματα πληροφοριών, καθώς και διαφορετικά επίπεδα χρήσης τους. Περίπου οι μισοί ILO των κρατών μελών, καθώς και οι αξιωματικοί σύνδεσμοι της Ευρωπόλ μπορούν να έχουν άμεση πρόσβαση και να πραγματοποιούν αναζητήσεις σε τουλάχιστον ένα σύστημα

([25]) Η τοπική συνεργασία Σένγκεν διέπεται από τον κώδικα θεωρήσεων· αναφέρεται στη διαρθρωμένη συνεργασία μεταξύ της αντιπροσωπείας της ΕΕ και των προξενείων των κρατών μελών σε κάθε τρίτη χώρα όσον αφορά θέματα θεωρήσεων Σένγκεν.

([26]) Τα εν λόγω συστήματα πληροφοριών τελούν υπό τη διαχείριση του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (eu-LISA), με εξαίρεση το FADO, το οποίο τελεί υπό τη διαχείριση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), με την τεχνική υποστήριξη του eu-LISA.

πληροφοριών μεγάλης κλίμακας της ΕΕ για τις εσωτερικές υποθέσεις. Τα συστήματα που αναφέρθηκαν συχνότερα ήταν το SIS και το VIS, ωστόσο, αναφέρθηκαν επίσης το Eurodac και το FADO. Αρκετά κράτη μέλη ([27]) ανέφεραν ότι οι ILO δεν είναι σε θέση να πραγματοποιούν απευθείας αναζητήσεις στα συστήματα πληροφοριών μεγάλης κλίμακας της ΕΕ για τις εσωτερικές υποθέσεις, παρότι μπορούν να ζητούν πληροφορίες κεντρικά μέσω της εξουσιοδοτημένης αρχής.

Τα διαφορετικά επίπεδα πρόσβασης στα συστήματα πληροφοριών μεγάλης κλίμακας της ΕΕ για τις εσωτερικές υποθέσεις αντικατοπτρίζουν το ευρύ φάσμα προφίλ των ILO, από τα όργανα επιβολής του νόμου που είναι πιθανότερο να έχουν πρόσβαση λόγω των οικείων καθηκόντων επιβολής του νόμου έως το προσωπικό των υπουργείων Μετανάστευσης ή Εξωτερικών που είναι λιγότερο πιθανό να έχει πρόσβαση, καθώς τα καθήκοντά του δεν αφορούν την επιβολή του νόμου. Τα τεχνικά ζητήματα και οι παράμετροι ασφάλειας αναφέρθηκαν επίσης ως λόγος για τον περιορισμό της πρόσβασης των ILO. Ωστόσο, πέρα από αυτές τις παραμέτρους, η επιχειρησιακή πρόσβαση των μελών του δικτύου ILO σε συστήματα πληροφοριών μεγάλης κλίμακας της ΕΕ αποδείχθηκε κατακερματισμένη.

3. Λειτουργία των δικτύων ILO

3.1 Συμμετοχή σε τοπικά και περιφερειακά δίκτυα ILO

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού για το δίκτυο ILO, οι ILO που είναι τοποθετημένοι στις ίδιες χώρες ή περιοχές πρέπει να συγκροτούν δίκτυα σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο. Επιπλέον, τα εν λόγω τοπικά και περιφερειακά δίκτυα πρέπει να συνεδριάζουν τακτικά και όποτε παραστεί ανάγκη και να λειτουργούν ως φόρουμ συνεργασίας, συντονισμού και ανταλλαγής πληροφοριών. Εκτός από τις απαιτήσεις του κανονισμού, ο συνεχής συντονισμός και η διαρκής ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των ILO, των αντιπροσωπειών της ΕΕ και των αποστολών ΚΠΑΑ που βρίσκονται στο πεδίο (ιδίως όταν η εντολή των αποστολών αυτών αφορά τη μετανάστευση) είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική διαχείριση της μετανάστευσης στην ΕΕ.

Όσον αφορά τη συμμετοχή τους σε τοπικά δίκτυα ILO, τα μέλη του δικτύου ILO επέδειξαν διαφορετικά επίπεδα συμμετοχής. Η συντριπτική πλειονότητα ανέφερε ότι συμμετέχει ενεργά, αναφέροντας ότι παρίσταται τακτικά σε συνεδριάσεις και ανταλλάσσει πληροφορίες. Μικρός αριθμός μελών του δικτύου ILO είχε είτε περιορισμένη είτε μηδενική συνεργασία με τοπικά δίκτυα ILO, συχνά λόγω περιορισμών που σχετίζονται με τον φόρτο εργασίας, με τις ευρείες αρμοδιότητες των ILO ή, σε μία περίπτωση, με την έλλειψη διαθέσιμων δικτύων για τη συνεργασία των αξιωματικών τους με τις χώρες υποδοχής.

Αξιωματικοί σύνδεσμοι της Ευρωπόλ με έδρα την Ουάσιγκτον συμμετείχαν ενεργά σε τοπικές συνεδριάσεις των ILO για τον συντονισμό, μεταξύ άλλων όσον αφορά την παράνομη διακίνηση μεταναστών και την εμπορία ανθρώπων. Οι αξιωματικοί σύνδεσμοι του Frontex συμμετείχαν επίσης ενεργά στα τοπικά δίκτυα οπουδήποτε και αν τοποθετήθηκαν.

([27]) Βέλγιο, Ουγγαρία, Πολωνία, Ρουμανία.

Περίπου τα μισά μέλη του δικτύου ILO δήλωσαν ότι συμμετέχουν ενεργά σε περιφερειακά δίκτυα ILO που επικεντρώνονται στην ανταλλαγή πληροφοριών, στον συντονισμό και στη συμμετοχή σε περιφερειακά φόρουμ, όπως οι διαδικασίες του Χαρτούμ και του Ραμπάτ, καθώς και σε περιφερειακές διασκέψεις, όπως η διάσκεψη των ILO και της κοινότητας ανταλλαγής πληροφοριών Αφρικής–Frontex (AFIC). Άλλα μέλη του δικτύου συμμετείχαν περιστασιακά λόγω έλλειψης δομών περιφερειακών δικτύων σε ορισμένες περιοχές, φόρτου εργασίας, δημοσιονομικών περιορισμών ή περιορισμένου ενδιαφέροντος.

Τα μέλη του δικτύου ILO δεν ανέφεραν ότι αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες όσον αφορά τη λήψη ή την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των ILO. Ωστόσο, ορισμένα μέλη του δικτύου ILO τόνισαν την ανάγκη για μεγαλύτερη σαφήνεια σε επίπεδο ΕΕ όσον αφορά την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ των ILO ή αντιμετώπισαν νομικές δυσκολίες που σχετίζονται με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 10 περιέχει διατάξεις που επιτρέπουν στους ILO να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (), για την εκτέλεση ορισμένων ειδικών καθηκόντων ([28]).

Ως εκ τούτου, αλλά και λόγω της απουσίας φιλικού προς τον χρήστη εργαλείου ανταλλαγής πληροφοριών για τους ILO, οι ILO συχνά στρέφονται σε λιγότερο επίσημους μηχανισμούς επικοινωνίας, όπως οι εφαρμογές ανταλλαγής μηνυμάτων μέσω κινητής τηλεφωνίας, καθώς οι εν λόγω εφαρμογές είναι διαθέσιμες στα μέρη όπου τοποθετούνται.

3.2 Ρόλος υπευθύνου διευκόλυνσης στα τοπικά δίκτυα

Ο ρόλος του υπευθύνου διευκόλυνσης δικτύου είναι ζωτικής σημασίας τόσο για τη δημιουργία τοπικών και περιφερειακών δικτύων όσο και για την αποτελεσματική λειτουργία των δικτύων αυτών. Ο υπεύθυνος διευκόλυνσης δικτύου λειτουργεί ως κινητήρια δύναμη για τη συνεργασία και τον συντονισμό των ILO σε καθημερινή βάση, τόσο σε τοπικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, διαδραματίζοντας καίριο ρόλο στη μεγιστοποίηση του επιχειρησιακού αντικτύπου των ILO.

Όπως ορίζεται στον κανονισμό για το δίκτυο ILO, στους ILO που τοποθετούνται από την Επιτροπή (δηλαδή στους EMLO), με την εγγενή ευρωπαϊκή εντολή τους, ανατίθεται αυτόματα η ευθύνη για τη διευκόλυνση και την υποστήριξη των δικτύων. Τα μέλη του δικτύου ILO ανέφεραν σε πολλές περιπτώσεις ότι οι EMLO διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην ενίσχυση του συντονισμού και στην προώθηση μιας πιο προορατικής και συνεκτικής δυναμικής των δικτύων. Σε πολλές αντιπροσωπείες της ΕΕ, οι EMLO έχουν καταστεί βασικοί πόροι στον τομέα της μετανάστευσης, καθώς λειτουργούν ως σημαντική

([28]) Σύμφωνα με τον κανονισμό για το δίκτυο ILO, επιτρέπεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τα ακόλουθα καθήκοντα: α) για την εξακρίβωση της ταυτότητας και της ιθαγένειας των υπηκόων τρίτων χωρών και για τη διευκόλυνση της επιστροφής τους σύμφωνα με την οδηγία 2008/115/ΕΚ, καθώς και για την παροχή βοήθειας για την επανένταξή τους, όπου είναι σκόπιμο και δυνατόν· β) για την επιβεβαίωση της ταυτότητας των ατόμων που χρειάζονται διεθνή προστασία, με σκοπό τη διευκόλυνση της επανεγκατάστασής τους στην Ένωση, μεταξύ άλλων με την παροχή σε αυτά, όπου είναι δυνατόν, επαρκούς ενημέρωσης και υποστήριξης πριν από την αναχώρηση· γ) για την επιβεβαίωση της ταυτότητας και τη διευκόλυνση της εφαρμογής των ενωσιακών και εθνικών μέτρων για την εισδοχή νόμιμων μεταναστών· δ) για την ανταλλαγή πληροφοριών που λαμβάνονται στο πλαίσιο των καθηκόντων τους εντός των δικτύων αξιωματικών συνδέσμων μετανάστευσης και με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των αρχών επιβολής του νόμου, με σκοπό την πρόληψη και τον εντοπισμό της παράνομης μετανάστευσης, καθώς και την καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών και της εμπορίας ανθρώπων.

γέφυρα μεταξύ των αντιπροσωπειών της ΕΕ, των κρατών μελών και των τοπικών αρχών. Ωστόσο, ο αντίκτυπος των EMLO έχει περιοριστεί λόγω των αυξανόμενων δυσκολιών στην πλήρωση των κενών θέσεων για EMLO. Το ζήτημα αυτό απορρέει από το γεγονός ότι τα κράτη μέλη που διενεργούν την απόσπαση φέρουν την οικονομική επιβάρυνση για την τοποθέτηση των EMLO. Ως εκ τούτου, σε αρκετές χώρες εταίρους προτεραιότητας δεν υπάρχουν επί του παρόντος τοποθετημένοι EMLO ([29]), ενώ η πλειονότητα των θέσεων EMLO καλύπτεται από τη Γερμανία.

Σε χώρες όπου η Επιτροπή δεν τοποθετεί ILO, οι ILO που τοποθετούνται από τους οργανισμούς εσωτερικών υποθέσεων της ΕΕ πρέπει να διευκολύνουν και να στηρίζουν τα τοπικά και τα περιφερειακά δίκτυα. Οι αξιωματικοί σύνδεσμοι του Frontex διαδραμάτισαν και/ή εξακολουθούν να διαδραματίζουν ηγετικό ρόλο στο Μαρόκο, στη Μολδαβία, στη Σενεγάλη και στην Τουρκία. Οι αξιωματικοί σύνδεσμοι της Ευρωπόλ με έδρα την Ουάσιγκτον έχουν αναλάβει ηγετικό ρόλο σε φόρουμ όπως η Ένωση Αξιωματικών Συνδέσμων και η Διεθνής Ένωση των Αρχών Επιβολής του Νόμου. Η θετική συμβολή των αξιωματικών συνδέσμων που τοποθετούνται από τους οργανισμούς εσωτερικών υποθέσεων της ΕΕ στη διευκόλυνση των τοπικών και των περιφερειακών δικτύων, παρά το γεγονός ότι είναι λίγοι σε αριθμό, αναγνωρίστηκε επίσης ευρέως από τα μέλη του δικτύου ILO.

Σε χώρες όπου ούτε η Επιτροπή ούτε οι οργανισμοί της ΕΕ τοποθετούν ILO, τα τοπικά και τα περιφερειακά δίκτυα πρέπει να διευκολύνονται από ILO ενός κράτους μέλους που συμφωνείται από τα μέλη του τοπικού ή του περιφερειακού δικτύου. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν παρέμβει για να αναλάβουν ηγετικό ρόλο στη διευκόλυνση των τοπικών δικτύων ILO, μεταξύ των οποίων η Ελβετία, η Ισπανία, η Ιταλία, οι Κάτω Χώρες, η Νορβηγία και η Ουγγαρία. Ωστόσο, ο αριθμός τους εξακολουθεί να είναι μικρός. Τα μέλη του δικτύου ILO που δήλωσαν ότι δεν διαδραμάτισαν ηγετικό ρόλο στα τοπικά ή στα περιφερειακά δίκτυα επισήμαναν ως κύριο λόγο τον φόρτο εργασίας, εξηγώντας ότι η ανάληψη ηγετικού ρόλου θα μπορούσε δυνητικά να διαταράξει τα άλλα καθήκοντα των ILO, δεδομένων των ευρύτερων επιχειρησιακών αρμοδιοτήτων τους ή του συνολικού φόρτου εργασίας τους.

3.3 Συμβολή των ILO στη διαμόρφωση ευρωπαϊκής εικόνας της κατάστασης

Για τους σκοπούς της αποτελεσματικότερης ανταπόκρισης στις προτεραιότητες της ΕΕ, στον κανονισμό για το δίκτυο ILO, τονίζεται η «ανάγκη οι αξιωματικοί σύνδεσμοι μετανάστευσης να διασφαλίζουν ότι η εκ των ένδον εικόνα και οι γνώσεις που έχουν συμβάλλουν πλήρως στη διαμόρφωση συνολικής εικόνας της κατάστασης στις τρίτες χώρες» ([30]).

Οι EMLO συνεισφέρουν σε διάφορα φόρουμ, μεταξύ άλλων στον μηχανισμό επιχειρησιακού συντονισμού του Συμβουλίου για την εξωτερική διάσταση της μετανάστευσης (MOCADEM) και στον μηχανισμό του σχεδίου στρατηγικής για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων. Προβλέπεται

([29]) Αίγυπτος, Αιθιοπία, Αρμενία, Γκάμπια, Μπανγκλαντές και Τουρκία. Οι τοποθετήσεις EMLO στον Νίγηρα και στο Σουδάν έχουν ανασταλεί επί του παρόντος. Ο FLO που έχει τοποθετηθεί στην Τουρκία έχει αναλάβει ρόλο διευκόλυνσης του τοπικού δικτύου ILO.
([30]) Αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού για το δίκτυο ILO.

επίσης ότι οι EMLO καταρτίζουν μηνιαίες και ad hoc εκθέσεις οι οποίες συνεισφέρουν, μεταξύ άλλων, στις εκθέσεις για την ολοκληρωμένη επίγνωση και ανάλυση καταστάσεων (ISAA) και στις συνεδριάσεις του σχεδίου στρατηγικής για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων, ενώ δημοσιεύονται και στον ιστότοπο για την πολιτική αντιμετώπιση κρίσεων (IPCR).

Παράλληλα με τους ILO των κρατών μελών που υποβάλλουν εκθέσεις στις αρμόδιες εθνικές αρχές τους, το άρθρο 9 του κανονισμού για το δίκτυο ILO απαιτεί την ανταλλαγή πληροφοριών σε επίπεδο ΕΕ μέσω ασφαλούς διαδικτυακής πλατφόρμας ανταλλαγής πληροφοριών. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή αξιοποίησε την υφιστάμενη πλατφόρμα του συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης (στο εξής: EMN-IES) για να χρησιμεύσει ως εργαλείο ανταλλαγής πληροφοριών του δικτύου ILO, μεταξύ άλλων για διοικητικούς σκοπούς που σχετίζονται με το δίκτυο ILO ([31]).

Μέχρι σήμερα, πολύ λίγα μέλη του δικτύου ILO έχουν εγγραφεί στην πλατφόρμα του EMN-IES, ενώ ακόμη λιγότερα τη χρησιμοποιούν για σκοπούς ανταλλαγής πληροφοριών. Όλα τα μέλη του δικτύου ILO επιβεβαίωσαν ότι χρησιμοποιούν την πλατφόρμα σε πολύ περιορισμένο βαθμό ή δεν τη χρησιμοποιούν καθόλου. Οι προκλήσεις και τα εμπόδια που αναφέρθηκαν για το χαμηλό επίπεδο χρήσης της πλατφόρμας του EMN-IES περιλάμβαναν τη μη ικανοποιητική εμπειρία χρήστη, την έλλειψη τυποποίησης στην ανταλλαγή πληροφοριών, την απαίτηση έγκρισης από τις κεντρικές αρχές πριν από την αναφόρτωση πληροφοριών και την έλλειψη ευαισθητοποίησης και πληροφοριών σχετικά με την πλατφόρμα. Τέλος, παρά τις διατάξεις του κανονισμού για το δίκτυο ILO, ορισμένα μέλη του δικτύου ILO επισήμαναν επίσης νομικά κωλύματα που τα εμποδίζουν να χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά την πλατφόρμα του EMN-IES.

Μόνο ένας μικρός αριθμός ILO που έχουν τοποθετηθεί από μέλη του δικτύου ILO έχουν συνδεθεί με την εφαρμογή δικτύου ασφαλούς ανταλλαγής πληροφοριών (στο εξής: SIENA) της Ευρωπόλ, παρά το γεγονός ότι το διετές πρόγραμμα εργασίας του δικτύου ILO απαιτεί τη δημιουργία πιλοτικού έργου για τη σύνδεση των ILO που τοποθετούνται σε τρίτες χώρες από τις αρχές επιβολής του νόμου. Η Ευρωπόλ θα έβλεπε ευνοϊκά την ενίσχυση της συνδεσιμότητας των ILO με τη SIENA, καθώς υπογραμμίζει ότι η ενεργός υποβολή στοιχείων από τους ILO στην Ευρωπόλ θα ενισχύσει τη ροή πληροφοριών σχετικά με την παράνομη διακίνηση μεταναστών και τα συναφή εγκλήματα, κάτι το οποίο με τη σειρά του θα συμβάλει στη διαμόρφωση μιας ακριβέστερης εικόνας βάσει πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο και θα υποστηρίξει μια προσέγγιση που βασίζεται περισσότερο στα δεδομένα και στην πρόληψη για την εξάρθρωση των εγκληματικών δικτύων. Ο κανονισμός για την Ευρωπόλ, όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον

([31]) Το άρθρο 9 ορίζει ότι οι πληροφορίες που ανταλλάσσονται μέσω της πλατφόρμας ανταλλαγής πληροφοριών πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα διετή προγράμματα εργασίας του δικτύου ILO, επικαιροποιημένο κατάλογο των μελών του Συντονιστικού Συμβουλίου, επικαιροποιημένο κατάλογο με στοιχεία επικοινωνίας των αξιωματικών συνδέσμων μετανάστευσης που τοποθετούνται σε τρίτες χώρες και έγγραφα σχετικά με τις δραστηριότητες και τις αποφάσεις του Συντονιστικού Συμβουλίου. Το άρθρο 9 ορίζει επίσης ότι, με εξαίρεση τις πληροφορίες που αφορούν τους τοποθετημένους ILO και το Συντονιστικό Συμβούλιο του δικτύου ILO, οι πληροφορίες που ανταλλάσσονται μέσω της ασφαλούς πλατφόρμας διαδικτυακής πλατφόρμας ανταλλαγής πληροφοριών δεν πρέπει να περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ούτε οποιουσδήποτε συνδέσμους μέσω των οποίων τα εν λόγω δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα καθίστανται άμεσα ή έμμεσα διαθέσιμα.

κανονισμό (ΕΕ) 2025/2611 ([32]), απαιτεί από τα κράτη μέλη να συνδέουν τους ILO τους με τη SIENA, με σκοπό να υποβάλουν σχετικές πληροφορίες στην Ευρωπόλ απευθείας ή μέσω των εθνικών αρχών. ([33]).

Ειδικότερα στην περίπτωση των EURLO, ο Frontex τόνισε ότι, παρόλο που η εφαρμογή ολοκληρωμένης διαχείρισης των επιστροφών (IRMA) παρέχει τη δυνατότητα ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τις επιστροφές, οι EURLO δεν έχουν πρόσβαση σε συστήματα τα οποία καθιστούν δυνατή την ανταλλαγή άλλων τύπων επιχειρησιακών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών για τη διαμόρφωση επίγνωσης της κατάστασης. Για παράδειγμα, ούτε οι EURLO ούτε οι FLO έχουν πρόσβαση στο ευρωπαϊκό σύστημα επιτήρησης των συνόρων (EUROSUR).

Τα μέλη του δικτύου ILO έχουν ζητήσει επανειλημμένως τη θέσπιση διαρθρωμένων πλαισίων επικοινωνίας και την εφαρμογή αντίστοιχων εργαλείων για να καταστούν αποτελεσματικότερες οι ασφαλείς ανταλλαγές δεδομένων, ως μέσο βελτίωσης της εφαρμογής του κανονισμού για το δίκτυο ILO.

3.4 Συμβολή του δικτύου ILO στη διαχείριση της μετανάστευσης

Τα μέλη του δικτύου ILO αναγνώρισαν ευρέως τη θετική συμβολή του δικτύου ILO στη διαχείριση της μετανάστευσης. Ειδικότερα, τόνισαν τον σημαντικό ρόλο του δικτύου ILO στη συλλογή και την ανταλλαγή επιχειρησιακών και στρατηγικών πληροφοριών ζωτικής σημασίας, μεταξύ άλλων σχετικά με τις τάσεις στις διάφορες μεταναστευτικές οδούς, τις μεθόδους δράσης των διακινητών μεταναστών και τις αναδυόμενες απειλές. Επιπλέον, τόνισαν ότι η παροχή έγκαιρων, αξιόπιστων και αξιοποιήσιμων πληροφοριών πεδίου από τους ILO ήταν ζωτικής σημασίας για την επίγνωση της κατάστασης, την ανάλυση κινδύνου και τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων.

Από επιχειρησιακή άποψη, ο ρόλος που διαδραματίζουν οι ILO στον τομέα των επιστροφών εκτιμάται επίσης ιδιαίτερα. Οι ILO, και ιδίως οι EURLO, προωθούν τον διάλογο και τη συνεργασία, μεταξύ άλλων μέσω προγραμμάτων ανάπτυξης ικανοτήτων και με την υποστήριξη των προσπαθειών για την ταυτοποίηση των επιστρεφόντων. Διευκολύνουν επίσης τις επιχειρήσεις επιστροφής και βοηθούν στην παρακολούθηση τους τοπικούς εταίρους επανένταξης του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Επανένταξης (EURP).

Οι ILO διαδραματίζουν επίσης βασικό ρόλο στις προσπάθειες των μελών του δικτύου ILO για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών. Οι συμβολή των ILO κυμαίνεται από την ανίχνευση διαδρομών παράνομης διακίνησης και αναδυόμενων τάσεων έως τον εντοπισμό πλαστών και παραποιημένων εγγράφων και ύποπτων μοτίβων ταξιδιού. Άλλοι τρόποι συμβολής περιλαμβάνουν την παροχή συμβουλών σε αεροπορικές εταιρείες στους αερολιμένες και την επιτόπια συνεργασία σε έρευνες και επιχειρήσεις για την εξάρθρωση ομάδων οργανωμένου εγκλήματος που εμπλέκονται σε παράνομη

([32]) Κανονισμός (ΕΕ) 2025/2611 για την ενίσχυση της στήριξης της Ευρωπόλ και την ενίσχυση της αστυνομικής συνεργασίας με σκοπό την πρόληψη και την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών και της εμπορίας ανθρώπων. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32025R2611.

([33]) Ο κανονισμός για την Ευρωπόλ προβλέπει επίσης ότι αν δεν είναι δυνατή η σύνδεση αξιωματικού συνδέσμου μετανάστευσης με τη SIENA για νομικούς, οργανωτικούς ή τεχνικούς λόγους, ο εν λόγω αξιωματικός σύνδεσμος μετανάστευσης υποβάλλει τις σχετικές πληροφορίες σε εθνική αρμόδια αρχή μέσω άλλων ασφαλών διαύλων.

διακίνηση μεταναστών και εμπορία ανθρώπων. Επιπλέον, έχει αναγνωριστεί η πολύτιμη συμβολή των ILO στην υποστήριξη της τοπικής συνεργασίας Σένγκεν και των προξενικών αρχών κατά τη διεκπεραίωση των αιτήσεων θεώρησης, ιδίως όσον αφορά τη συνδρομή στον εντοπισμό πλαστών και παραποιημένων εγγράφων.

Συνολικά, τα μέλη του δικτύου ILO θεωρούν τους ILO μια «εξαιρετικά σημαντική γέφυρα με τις αρχές των χωρών εταίρων», που συμβάλλει στην ανάπτυξη κρίσιμης καθημερινής συνεργασίας με τους ομολόγους τους στις χώρες υποδοχής και σχέσεων εμπιστοσύνης οι οποίες στηρίζουν την αποτελεσματική συνεργασία και καθιστούν δυνατή την ταχεία, ρεαλιστική επίλυση προβλημάτων. Ωστόσο, η συνεργασία και ο συντονισμός στο πλαίσιο των δικτύων ILO είναι ενίοτε ασυνεπείς και εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την προσωπική δέσμευση και την ηγεσία των υπευθύνων διευκόλυνσης του δικτύου.

4. Εκτέλεση της εντολής του Συντονιστικού Συμβουλίου

4.1 Σύσταση και λειτουργία του Συντονιστικού Συμβουλίου

Με το άρθρο 7 του κανονισμού για το δίκτυο ILO, θεσπίζεται το Συντονιστικό Συμβούλιο του δικτύου ILO, την προεδρία του οποίου ασκεί η Επιτροπή. Μεταξύ Ιουνίου του 2019, όταν εκδόθηκε ο κανονισμός για το δίκτυο ILO, και Δεκεμβρίου του 2025, συγκλήθηκαν δώδεκα συνεδριάσεις του Συντονιστικού Συμβουλίου, είτε διά ζώσης είτε διαδικτυακά. Στις 4 Οκτωβρίου 2019 το Συντονιστικό Συμβούλιο ενέκρινε τον εσωτερικό του κανονισμό όπως απαιτείται βάσει του άρθρου 8 του κανονισμού για το δίκτυο ILO.

Εκτός από την εκτέλεση των διοικητικών καθηκόντων του ως διοικητικού οργάνου του δικτύου ILO, το Συντονιστικό Συμβούλιο, το οποίο ενσωματώνει την προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη» στην κοινότητα των τοποθετημένων ILO, αναμένεται να παράσχει τον στρατηγικό συντονισμό προκειμένου να εφαρμοστεί ο κανονισμός για το δίκτυο ILO και, κατά συνέπεια, η προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη», στο πεδίο.

Όλες οι δραστηριότητες που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Συντονιστικού Συμβουλίου, όπως ο εντοπισμός κενών όσον αφορά τις τοποθετήσεις, η αξιολόγηση των δυνατοτήτων για πρόσθετες τοποθετήσεις ILO και η έγκριση ad hoc δράσεων των τοπικών και περιφερειακών δικτύων ILO, απαιτούν την παροχή στρατηγικής ώθησης από το Συντονιστικό Συμβούλιο. Ωστόσο, μέχρι στιγμής το Συντονιστικό Συμβούλιο βασίζεται σχεδόν εξ ολοκλήρου στον συντονισμό από την Επιτροπή, ενώ άλλα μέλη του δικτύου ILO δεν έχουν αξιοποιήσει ακόμη πραγματικά τις πλήρεις δυνατότητες του Συντονιστικού Συμβουλίου, για παράδειγμα, όσον αφορά τον προσδιορισμό τρίτων χωρών προτεραιότητας για από κοινού τοποθετήσεις ή την υποβολή προτάσεων για έργα ή επιχειρησιακές συνεδριάσεις των ILO σε εύθετο χρόνο.

Σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού για το δίκτυο ILO, ο πρόεδρος του Συντονιστικού Συμβουλίου πρέπει επίσης να διασφαλίζει ότι οι συλλογικές δραστηριότητες που συμφωνούνται είναι συνεπείς και συντονισμένες με τα σχετικά μέσα και τις δομές της ΕΕ και ότι αντικατοπτρίζουν τις προτεραιότητες της ΕΕ στον τομέα της μετανάστευσης. Παρότι οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο διετές πρόγραμμα εργασίας ευθυγραμμίζονται με τις προτεραιότητες της ΕΕ, μέχρι στιγμής υπήρξε περιορισμένος συντονισμός με τις αρμόδιες ομάδες εργασίας του Συμβουλίου.

4.2 Εφαρμογή του διετούς προγράμματος εργασίας

Με το άρθρο 8 του κανονισμού για το δίκτυο ILO, ανατίθεται στο Συντονιστικό Συμβούλιο ο καθορισμός των προτεραιοτήτων και ο σχεδιασμός δραστηριοτήτων στο πλαίσιο διετούς προγράμματος εργασίας. Το διετές πρόγραμμα εργασίας για το ευρωπαϊκό δίκτυο αξιωματικών συνδέσμων μετανάστευσης 2021-2022 εγκρίθηκε στις 7 Δεκεμβρίου 2020 και βάσει αυτού ορίστηκαν τρεις προτεραιότητες: i) η πρόληψη της παράνομης μετανάστευσης και η καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης· ii) η στήριξη της πολιτικής της ΕΕ για τις επιστροφές· iii) η στήριξη της προώθησης νόμιμων οδών προς την ΕΕ. Στο πλαίσιο καθεμίας από τις τρεις προτεραιότητες, προσδιορίστηκε σειρά δραστηριοτήτων ([34]), οι οποίες θα υλοποιηθούν με χρηματοδοτική στήριξη από το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας — Σύνορα και Θεωρήσεις (2014-2020) ([35]).

Στη βάση αυτήν, τα μέλη του δικτύου ILO μπορούν να προτείνουν να αναλάβουν ηγετικό ρόλο στην υλοποίηση έργων. Μετά την έκδοση του κανονισμού για το δίκτυο ILO, συνολικά 10 έργα έλαβαν στήριξη ύψους περίπου 8,5 εκατ. EUR για την κάλυψη των τριών προτεραιοτήτων που ορίστηκαν στο διετές πρόγραμμα εργασίας. Μόνο τέσσερα κράτη μέλη —η Γαλλία, η Γερμανία, η Ισπανία και η Πολωνία([36])— έχουν αναλάβει ηγετικό ρόλο στην υλοποίηση έργων. Τα μέλη του δικτύου ILO ανέφεραν διάφορους λόγους για τη μη αξιοποίηση των διαθέσιμων κονδυλίων, συμπεριλαμβανομένων των ανεπαρκών ανθρώπινων πόρων, ιδίως στη διαχείριση έργων, των χαμηλών ανώτατων ορίων χρηματοδότησης, της πρόσβασης σε άλλες χρηματοδοτικές ροές της ΕΕ και του επιχειρησιακού έργου που έχει προτεραιότητα έναντι των έργων.

Το διετές πρόγραμμα εργασίας, όπως εγκρίθηκε και στη συνέχεια τροποποιήθηκε, εξακολουθεί να θεωρείται έγκυρο. Ως εκ τούτου, το Συντονιστικό Συμβούλιο μετέφερε το διετές πρόγραμμα εργασίας στα επόμενα έτη. Επομένως, το πρόγραμμα εργασίας για το ευρωπαϊκό δίκτυο αξιωματικών συνδέσμων μετανάστευσης 2021-2022 ήταν σε ισχύ κατά τον χρόνο έκδοσης της παρούσας έκθεσης.

4.3 Ανάπτυξη ικανοτήτων του δικτύου ILO

Το άρθρο 8 ορίζει ότι το Συντονιστικό Συμβούλιο πρέπει να υποστηρίζει και να αναπτύσσει τις επιχειρησιακές δυνατότητες των ILO, μεταξύ άλλων με την εκπόνηση συμπληρωματικών και μη υποχρεωτικών κοινών βασικών κορμών μαθημάτων, με την ανάπτυξη εκπαίδευσης πριν από την τοποθέτηση και με την εκπόνηση κατευθυντήριων

([34]) Για την προτεραιότητα 1: ανάπτυξη ικανοτήτων των αρχών και των άλλων συμφεροντούχων σε τρίτες χώρες· παροχή συνδρομής στις προξενικές αρχές όσον αφορά την πλαστογράφηση εγγράφων σχετικών με τις αιτήσεις θεώρησης· συνεργασία με κοινές επιχειρησιακές εταιρικές σχέσεις και άλλα έργα που αποσκοπούν στην πρόληψη και την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών και της εμπορίας ανθρώπων· κοινοί αξιωματικοί σύνδεσμοι αερολιμένων· εκπόνηση πιλοτικού έργου για τη σύνδεση της SIENA σε τρίτες χώρες· υποστήριξη της επικοινωνίας μέσω ETIAS σε τρίτες χώρες. Για την προτεραιότητα 2: ανάπτυξη ικανοτήτων των αρχών και των άλλων συμφεροντούχων σε τρίτες χώρες· υποστήριξη των καθηκόντων των ILO που σχετίζονται με την επιστροφή και την επανεισδοχή σε τρίτες χώρες. Για την προτεραιότητα 3: ανάπτυξη ικανοτήτων των αρχών και των άλλων συμφεροντούχων σε τρίτες χώρες· στήριξη νόμιμων οδών προς την ΕΕ.

([35]) Το διετές πρόγραμμα εργασίας τροποποιήθηκε στις 30 Ιουλίου 2021 ώστε να προβλέπει 1) τη χρηματοδότηση έργων των ILO από το μέσο για τη διαχείριση των συνόρων και τις θεωρήσεις (ΜΔΣΘ)· 2) τη διεύρυνση των κριτηρίων επιλεξιμότητας για τους δικαιούχους απευθείας αναθέσεων· 3) όλα τα κράτη μέλη να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν αιτήσεις για απευθείας αναθέσεις με σκοπό την υλοποίηση έργων στο πλαίσιο των τριών προτεραιοτήτων του προγράμματος εργασίας· 4) τη διευκρίνιση ότι διατίθεται χρηματοδότηση και για την υλοποίηση οριζόντιων δραστηριοτήτων.

([36]) Οι Κάτω Χώρες, η Νορβηγία και η Πολωνία υποστήριξαν επίσης την υλοποίηση έργων ως δευτερεύοντες εταίροι.

γραμμών για την τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά τις δραστηριότητές τους, με ιδιαίτερη έμφαση στα ευάλωτα πρόσωπα.

Μολονότι τα περισσότερα μέλη του δικτύου ILO υποστήριξαν την ιδέα της ανάπτυξης και της παροχής ενός κοινού προγράμματος εκπαίδευσης των ILO σε θέματα της ΕΕ, αυτό δεν έχει εφαρμοστεί ακόμη στην πράξη. Αρκετά κράτη μέλη τόνισαν ότι ένα κοινό πρόγραμμα μαθημάτων θα εξασφαλίσει μια ενοποιημένη βάση γνώσεων, θα ενισχύσει την κατανόηση των προτεραιοτήτων της ΕΕ, θα συμβάλει στην ευθυγράμμιση των στόχων, θα ενισχύσει τις καθιερωμένες διαδικασίες επικοινωνίας και ανταλλαγής πληροφοριών, απόψεων και βέλτιστων πρακτικών και, ως εκ τούτου, θα καταστήσει τους ILO πιο αποτελεσματικούς μέσω της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη», όπως προβλέπεται στον κανονισμό για το δίκτυο ILO. Η πλειονότητα των μελών του δικτύου ILO πιστεύει ότι με ένα κοινό πρόγραμμα μαθημάτων θα επιτευχθεί μεγαλύτερη συνοχή στον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζονται οι πολιτικές και η νομοθεσία της ΕΕ, καθώς θα διασφαλιστεί ότι οι κανόνες ερμηνεύονται και εφαρμόζονται με πιο ομοιόμορφο τρόπο, θα αποτραπούν οι αποκλίνουσες προσεγγίσεις και θα ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των μελών του δικτύου ILO.

Το άρθρο 8 απαιτεί επίσης να αναπτυχθούν οι δυνατότητες του δικτύου ILO μέσω της διοργάνωσης κοινών σεμιναρίων που θα καλύπτουν το πλήρες φάσμα των καθηκόντων διαχείρισης της μετανάστευσης. Μετά την έκδοση του κανονισμού για το δίκτυο ILO, πραγματοποιήθηκε μία περιφερειακή εκδήλωση των ILO υπό την αιγίδα του δικτύου ILO, και συγκεκριμένα η περιφερειακή συνεδρίαση του ευρωπαϊκού δικτύου αξιωματικών συνδέσμων μετανάστευσης για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών και την εφαρμογή της επιχειρησιακής εταιρικής σχέσης με τα Δυτικά Βαλκάνια για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης, η οποία πραγματοποιήθηκε στα Τίρανα της Αλβανίας στις 28-29 Μαρτίου 2023. Μια άλλη ιδιαίτερα πολύτιμη περιφερειακή εκδήλωση των ILO —παρότι δεν διοργανώνεται επίσημα υπό την αιγίδα του δικτύου ILO— είναι η ετήσια συνεδρίαση των ILO και της κοινότητας ανταλλαγής πληροφοριών Αφρικής–Frontex (AFIC).

Τα μέλη του δικτύου ILO τόνισαν τη σημασία των συνεδριάσεων των ILO. Το δίκτυο ILO είναι πρωτίστως μια κοινότητα επαγγελματιών. Υπάρχει έντονο ενδιαφέρον για τη διεξαγωγή διά ζώσης συγκεντρώσεων, όχι μόνο σε τοπικό αλλά και σε περιφερειακό επίπεδο, ώστε να δίνεται η δυνατότητα συνάντησης στην ευρύτερη κοινότητα, συμπεριλαμβανομένων των αξιωματικών συνδέσμων από χώρες που συμμερίζονται τις ίδιες απόψεις.

5. Συμπεράσματα και επόμενα βήματα

5.1 Συμπεράσματα

Έχει σημειωθεί πρόοδος ως προς την επίτευξη των στόχων που αφορούν την ενίσχυση της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ των ILO και ως προς τη διασφάλιση ότι οι ILO συμβάλλουν καλύτερα στη λειτουργία του ευρωπαϊκού δικτύου αξιωματικών συνδέσμων.

Τα τοπικά δίκτυα ILO είναι γενικά ενεργά, η συμμετοχή σε αυτά είναι εδραιωμένη και αναγνωρίζονται για την προστιθέμενη αξία τους, ιδίως όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών. Τα κράτη μέλη εξακολουθούν να τοποθετούν ILO για να εκτελούν κυρίως

καθήκοντα σχετικά με την παράνομη μετανάστευση και την επιστροφή, παρότι τους ζητείται επίσης όλο και περισσότερο να ασκούν καθήκοντα σχετικά με τη νόμιμη μετανάστευση. Σε αρκετές δικαιοδοσίες, οι ILO έχουν συμμετάσχει ενεργά στην τοπική συνεργασία Σένγκεν και έχουν βοηθήσει τα προξενεία με την παροχή συμβουλών όσον αφορά τα προφίλ κινδύνου και με τον εντοπισμό δόλιων αιτήσεων θεώρησης. Ο ρόλος των ILO που τοποθετούνται από την Επιτροπή και τους οργανισμούς εσωτερικών υποθέσεων της ΕΕ, καθώς και των EURLO που αποσπώνται από τα κράτη μέλη, στην προώθηση μιας θετικής δυναμικής στα τοπικά και τα περιφερειακά δίκτυα αναγνωρίζεται ευρέως από τα μέλη του δικτύου ILO. Ως εκ τούτου, τα μέλη του δικτύου ILO στηρίζουν ευρέως την ανάπτυξη πρόσθετων τέτοιων ILO, με σκοπό την ενίσχυση της δυναμικής της συνεργασίας στις χώρες υποδοχής και της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη» στο πλαίσιο του δικτύου ILO. Το Συντονιστικό Συμβούλιο του δικτύου ILO έχει αναγνωριστεί για την προστιθέμενη αξία του ως διοικητικού οργάνου, ιδίως μέσω του διετούς προγράμματος εργασίας του και των δράσεών του με γνώμονα τις προτεραιότητες.

Ωστόσο, η αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού του δικτύου ILO, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητάς του να συμβάλει συνολικά σε μια προσέγγιση με βάση το σύνολο της διαδρομής, εξακολουθεί να παρουσιάζει διάφορες προκλήσεις.

Παρότι η τοποθέτηση ILO από την Ευρωπόλ, τον Frontex και την Επιτροπή, καθώς και EURLO από τα κράτη μέλη, έχει συμβάλει στην προώθηση της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη» στο πλαίσιο του δικτύου ILO, τα κράτη μέλη εξακολουθούν σε μεγάλο βαθμό να αποφασίζουν και να αξιολογούν αν θα τοποθετήσουν ILO με βάση εθνικά στρατηγικά και επιχειρησιακά συμφέροντα, δηλαδή όχι με γνώμονα την προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη». Επιπλέον, οι αναντιστοιχίες όσον αφορά την πρόσβαση των μελών του δικτύου ILO σε συστήματα πληροφοριών μεγάλης κλίμακας της ΕΕ αποκαλύπτουν περαιτέρω κατακερματισμό.

Σε επιχειρησιακό επίπεδο, οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ των ILO περιορίστηκαν σε μεγάλο βαθμό σε διά ζώσης συναντήσεις και σε ανταλλαγές πληροφοριών μέσω εφαρμογών ανταλλαγής μηνυμάτων, ελλείψει φιλικών προς τον χρήστη μηχανισμών ή εργαλείων για την ανταλλαγή πληροφοριών εντός των τοπικών, περιφερειακών και ευρύτερων κοινοτήτων των ILO. Ο συντονισμός μεταξύ των τοπικών δικτύων ILO και της τοπικής συνεργασίας Σένγκεν σε πολλές περιπτώσεις ήταν αποτέλεσμα της ανάληψης πρωτοβουλίας από μεμονωμένους ILO και όχι μιας νοοτροπίας διαρθρωμένης συνεργασίας μεταξύ του τοπικού υπευθύνου διευκόλυνσης του δικτύου ILO και του ανταποκριτή για την τοπική συνεργασία Σένγκεν στην αντιπροσωπεία της ΕΕ.

Σε περιπτώσεις που δεν έχουν τοποθετηθεί ILO από την Επιτροπή ή τους οργανισμούς εσωτερικών υποθέσεων της ΕΕ, οι δραστηριότητες των τοπικών και των περιφερειακών δικτύων φαίνεται συχνά να επαφίενται στην ατομική ηγεσία των ILO των κρατών μελών. Ως εκ τούτου, σχεδόν όλα τα μέλη του δικτύου ILO θεωρούν ότι η αύξηση του αριθμού των EMLO και των FLO που τοποθετούνται σε τρίτες χώρες θα αποφέρει σημαντικά οφέλη λόγω του ηγετικού ρόλου που διαδραματίζουν στη διευκόλυνση των τοπικών και των περιφερειακών δικτύων ILO. Τα μέλη του δικτύου ILO έχουν επίσης επισημάνει ότι η τοποθέτηση ILO από την Επιτροπή και τους οργανισμούς εσωτερικών υποθέσεων της

ΕΕ μπορεί να βελτιώσει την επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα και συνεργασία μέσω της ενίσχυσης του συντονισμού ([37]).

Πέρα από τις καθημερινές ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ ILO σε τοπικό επίπεδο, οι πληροφορίες ανταλλάσσονται σε μεγάλο βαθμό μέσω εθνικών διαύλων, ελλείψει κατάλληλης διαρθρωμένης υποδομής για τον σκοπό αυτόν. Η ευρύτερη ανταλλαγή πληροφοριών εμποδίζεται από τεχνικά ζητήματα και ζητήματα σχεδιασμού στην πλατφόρμα ανταλλαγής πληροφοριών του EMN-IES, αλλά και από περιορισμούς που θέτουν οι αρχές των κρατών μελών. Επιπλέον, ο πολύ περιορισμένος αριθμός ILO που έχουν συνδεθεί με τη SIENA εμποδίζει την ανταλλαγή πληροφοριών με την Ευρωπόλ, ενώ η έλλειψη κατάλληλου διαύλου και νομικού πλαισίου για την ανταλλαγή πληροφοριών επίγνωσης της κατάστασης με τον Frontex περιορίζει την ικανότητα των ILO να ανταλλάσσουν δεδομένα με τον Frontex και να βοηθούν κατ' αυτόν τον τρόπο την ΕΕ να διαμορφώνει μια εικόνα της κατάστασης στις προσυνοριακές περιοχές. Δεδομένου ότι πραγματοποιούνται σπάνια περιφερειακές εκδηλώσεις των ILO, εμποδίζονται οι ευρύτερες ροές πληροφοριών, με αποτέλεσμα να περιορίζεται η ικανότητα του δικτύου ILO να συμβάλλει στη διαμόρφωση ολοκληρωμένης εικόνας της κατάστασης όσον αφορά τις τρίτες χώρες.

Σε θεσμικό επίπεδο, σημειώθηκε περιορισμένη και, σε ορισμένες περιπτώσεις, μηδενική πρόοδος σε ορισμένα από τα καθήκοντα του Συντονιστικού Συμβουλίου —όπως περιγράφονται στον κανονισμό για το δίκτυο ILO— που συμβάλλουν στην προώθηση της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη». Αυτά περιλαμβάνουν τη διοργάνωση περιφερειακών εκδηλώσεων των ILO και την ανάπτυξη κοινού βασικού κορμού μαθημάτων για τους ILO. Η έλλειψη συμμετοχής των μελών του δικτύου ILO και οι ανεπαρκείς διασυνδέσεις με άλλα φόρουμ της ΕΕ εμπόδισαν το Συντονιστικό Συμβούλιο να μεγιστοποιήσει τις δυνατότητές του ως στρατηγικής οντότητας, με αποτέλεσμα να μην επιτευχθεί η υιοθέτηση μιας πραγματικής προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη» στο δίκτυο ILO και να μην αναπτυχθεί αποτελεσματικά μια προσέγγιση με βάση το σύνολο της διαδρομής για τη διαχείριση της μετανάστευσης στην ΕΕ.

Στις περιπτώσεις που παρατηρήθηκε εφαρμογή της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη» στο πλαίσιο του δικτύου ILO, η προσέγγιση αυτή προωθήθηκε κυρίως από ILO που έχουν τοποθετηθεί από την Επιτροπή και τους οργανισμούς εσωτερικών υποθέσεων της ΕΕ σε τοπικά δίκτυα ILO ή από την ίδια την Επιτροπή υπό την ιδιότητά της ως προέδρου του Συντονιστικού Συμβουλίου του δικτύου ILO. Η μεγαλύτερη υιοθέτηση της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη» και η δέσμευση του Συντονιστικού Συμβουλίου είναι καίριας σημασίας όσον αφορά την αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού του κανονισμού για το δίκτυο ILO στο πεδίο και την ενδυνάμωση του δικτύου ILO ώστε να καταστεί βασικό εργαλείο για

([37]) Την άποψη αυτήν ενισχύει περαιτέρω η Ευρωπόλ, η οποία θεωρεί τις εκθέσεις των EMLO πολύτιμη πηγή πληροφοριών για το Ευρωπαϊκό Κέντρο κατά της Παράνομης Διακίνησης Μεταναστών (στο εξής: ECAMS) της Ευρωπόλ, καθώς, αφενός, τροφοδοτούν τις στρατηγικές αξιολογήσεις του ECAMS και, αφετέρου, συμβάλλουν στον εντοπισμό κενών ως προς τις πληροφορίες και στη βελτίωση της οικείας επίγνωσης της κατάστασης, με αποτέλεσμα μια πιο ολοκληρωμένη κατανόηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών και άλλων μορφών σοβαρού οργανωμένου εγκλήματος που τη διευκολύνουν ή συνδέονται με αυτήν.

την υλοποίηση της παγκόσμιας συμμαχίας για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών.

5.2 Επόμενα βήματα

Από την έκδοση του κανονισμού για το δίκτυο ILO το 2019, υπήρξαν πολλές εξελίξεις στο τοπίο της μεταναστευτικής πολιτικής. Η μετανάστευση αποτελεί πολιτική προτεραιότητα για την ΕΕ, η οποία συνδέεται τόσο με την εσωτερική ασφάλεια όσο και με την οικονομική ανταγωνιστικότητα, μεταξύ άλλων τομέων. Υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι οι ILO πρέπει να διαδραματίσουν ισχυρότερο ρόλο ως προς τη στήριξη της διαχείρισης της μετανάστευσης στην ΕΕ, ότι η μεταναστευτική διπλωματία πρέπει να είναι πιο συντονισμένη και δυναμική και ότι πρέπει να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη» στο πεδίο, προκειμένου να εφαρμοστεί το σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο και η ολοκληρωμένη προσέγγισή του για τη διαχείριση της μετανάστευσης σε συνεργασία με τρίτες χώρες. Βασικές πρωτοβουλίες, στο πλαίσιο αυτό, περιλαμβάνουν την παγκόσμια συμμαχία για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών, με ισχυρότερο ρόλο για την Ευρωπόλ· τη δεξαμενή ταλέντων και τις υπηρεσίες νομικής πύλης της ΕΕ για την προώθηση της κινητικότητας των ταλέντων και την εντατικοποίηση των επιστροφών και της επανεισδοχής· τη στρατηγική για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης· και τη στρατηγική της ΕΕ για τις θεωρήσεις.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, απαιτούνται τα ακόλουθα βήματα προκειμένου να δοθεί ώθηση στην εφαρμογή του κανονισμού για το δίκτυο ILO σε αυτό το εξελισσόμενο τοπίο πολιτικής, με στόχο την αύξηση του επιχειρησιακού αντικτύπου τόσο του δικτύου ILO — για την υποστήριξη της διαχείρισης της μετανάστευσης στην ΕΕ— όσο και της παγκόσμιας συμμαχίας για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών:

Προσέγγιση με βάση το σύνολο της διαδρομής

1. να διευρυνθεί η κάλυψη των ILO που τοποθετούνται από την Επιτροπή και τους οργανισμούς εσωτερικών υποθέσεων της ΕΕ σε βασικές χώρες κατά μήκος των μεταναστευτικών οδών, μεταξύ άλλων με την αξιοποίηση του Συντονιστικού Συμβουλίου του δικτύου ILO για τον εντοπισμό κενών όσον αφορά τις τοποθετήσεις, με την ενθάρρυνση και την οικονομική στήριξη της κοινής ανάπτυξης, καθώς και με την αύξηση της χρηματοδότησης για τοποθετήσεις EMLO·
2. να βελτιωθεί η συμμετοχή των ILO σε όλο το φάσμα των καθηκόντων που σχετίζονται με τη μετανάστευση, όπως περιγράφονται στον κανονισμό για το δίκτυο ILO, συμπεριλαμβανομένων της καταπολέμησης της παράνομης διακίνησης μεταναστών και της εμπορίας ανθρώπων, της υποστήριξης της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης, καθώς και της διευκόλυνσης των διαδικασιών νόμιμης μετανάστευσης (π.χ. μέσω της τοπικής συνεργασίας Σένγκεν) και της αποτελεσματικής πρόσβασης σε διεθνή προστασία·
3. να διευκολυνθούν οι επιχειρησιακές συνεδριάσεις των ILO που επικεντρώνονται σε μεταναστευτικές οδούς και τρίτες χώρες προτεραιότητας, προκειμένου να ενισχυθεί η ανταλλαγή πληροφοριών, να βελτιωθεί η κατανόηση της μεταναστευτικής δυναμικής

και των μεθόδων λειτουργίας των δικτύων παράνομης διακίνησης και να αναπτυχθούν προσαρμοσμένα αντίμετρα·

Ανταλλαγή πληροφοριών και ανάπτυξη γνώσεων

4. να ενθαρρυνθούν και να στηριχθούν τα κράτη μέλη για να συνδέσουν τους ILO με τη SIENA, με σκοπό την ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών και, ως εκ τούτου, τη στήριξη της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2025/2611·

5. να δοθεί ώθηση στον συνεχή συντονισμό και στη διαρκή ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αξιωματικών συνδέσμων, των αντιπροσωπειών της ΕΕ και των αποστολών ΚΠΑΑ που βρίσκονται στο πεδίο (ιδίως όταν η εντολή των αποστολών αυτών αφορά τη μετανάστευση)·

6. να γίνουν προσπάθειες για να παρασχεθούν στην κοινότητα των ILO φιλικά προς τον χρήστη εργαλεία ανταλλαγής πληροφοριών, με σκοπό τη βελτίωση της επιχειρησιακής συνεργασίας και της ανταλλαγής δεδομένων·

7. να ενθαρρυνθεί η συμβολή των ILO στη δραστηριότητα έγκαιρης προειδοποίησης για σκοπούς σχετικούς με τη μετανάστευση στο πλαίσιο του έργου για επίγνωση της κατάστασης, έγκαιρη προειδοποίηση και πρόβλεψη (SAEWF) ([38]), προκειμένου να στηριχθούν ο σχεδιασμός και οι επιχειρησιακές δράσεις της ΕΕ και των κρατών μελών για τη διαχείριση της μετανάστευσης·

8. να αναπτυχθεί κοινός βασικός κορμός μαθημάτων για τους ILO σε συνεργασία με το Συντονιστικό Συμβούλιο του δικτύου ILO, προκειμένου να τυποποιηθούν οι γνώσεις σχετικά με τον κανονισμό για το δίκτυο ILO, τους βασικούς τομείς πολιτικής για τη διαχείριση της μετανάστευσης στην ΕΕ και τη μεταναστευτική διπλωματία της ΕΕ, σε ολόκληρη την κοινότητα του δικτύου ILO·

Συντονιστικό Συμβούλιο του δικτύου ILO

9. να βελτιωθεί ο συντονισμός μεταξύ του προέδρου του Συντονιστικού Συμβουλίου και της προεδρίας του Συμβουλίου, προκειμένου οι πρωτοβουλίες του δικτύου ILO να ευθυγραμμίζονται με τις σχετικές ομάδες εργασίας του Συμβουλίου [π.χ. την Ομάδα «Εξωτερικές πτυχές του ασύλου και της μετανάστευσης» (EMWP), τον μηχανισμό επιχειρησιακού συντονισμού για την εξωτερική διάσταση της μετανάστευσης (MOCADEM) κ.λπ.]·

10. να ενθαρρύνονται, με την επιφύλαξη των διατάξεων του κανονισμού, τα κράτη μέλη που ασκούν την προεδρία του Συμβουλίου να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στο Συντονιστικό Συμβούλιο του δικτύου ILO, σε στενό συντονισμό με την Επιτροπή και υπό την προεδρία της·

([38]) Το έργο για επίγνωση της κατάστασης, έγκαιρη προειδοποίηση και πρόβλεψη (Situational Awareness, Early Warning and Forecasting, SAEWF) που υλοποιεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι μια πρόσφατη πρωτοβουλία η οποία συμπληρώνει τον μηχανισμό της ΕΕ για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων («σχέδιο στρατηγικής για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων»). Στο πλαίσιο του έργου αυτού, η ανάπτυξη δραστηριότητας έγκαιρης προειδοποίησης για σκοπούς σχετικούς με τη μετανάστευση έχει ήδη επωφεληθεί από τη συμβολή των EMLO σε μια πιλοτική δραστηριότητα ανίχνευσης προοπτικών.

11. να καταρτιστεί νέο διετές πρόγραμμα εργασίας του δικτύου ILO, το οποίο θα ενσωματώνει τα ανωτέρω επόμενα βήματα για τον προσανατολισμό των μελλοντικών επιχειρησιακών προτεραιοτήτων.